

ACC. NR. 4703

Landskap: Småland Upptecknat av: E. Johansson
A. Holmström
Härad: S. Möre Adress: _____
Socken: Vissefjärda Berättat av Karlsson
omkr.
Uppteckningsår: 1933 Född år 1880 i Vissefjärda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör

Karlsson i Emmilensåla
Beskrivning av Anterör jämte sagesmannaupgifter sid. 1.
Hur Anterör fått sitt namn " 3.
Hur Anterör uppkommit " 4.
Trollen i Anterör " 6.
Anterör under krigstid " 8.

S:a sid. 8.

Skriv endast på denna sida!

8 sid.

4703

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Beskrivning av Anterör jämte sagesmannauppgifter.

De följande sägnerna om Anterör äro mycket vanliga i den närmaste trakten, varför vi gjorde ett besök vid röret. Därvid träffade vi herr Karlsson - den lantbrukare på vars mark röret ligger - och vad han berättade är ungefär en sammanställning av vad man för övrigt får höra om röret. Detta är en ändmorän av jättelika dimensioner /se fotografier och beskrivning i bildarkivet/, varför det inte är underligt, att det sysselsatt folkets fantasi. Sagesmannen ställer sig tänkligen skeptisk till sägnerna om röret eller vill i varje fall inte öppet erkänna, att han tror på dem. Av allt att döma har detta sin grund däri, att han allt som oftast får besök av turister och

4703

för övrigt av främlingar på genomresa, vilka ha hört talas om röret, men inte förstå att bedöma den muntliga traditionen på rätt sätt utan förlöjliga den. Hans hustru var däremot mindre skygg för att säga ifrån, att hon höll på vad de gamle hade berättat. Såväl sagesmannen som hans hustru äro i medelåldern. Sagesmannen är för övrigt ganska stolt över att han så ofta blir utfrågad om röret och står gärna till tjänst med de upplysningar, som han kan ge.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

4703

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Hur Anterör fått sitt namn.

Anterör har fått sitt namn av att de första som bebodde gården, som det ligger på, var två bröder. Den ene av dem hette Anton, och han gav sitt namn åt röret. Den andre hette Eremit eller nå't sänt, och han gav namn åt gården. Man kallar gården för Antamåla, men i skrift heter det alltid Eremitmåla.

4703

LUNDS -UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Lur Anterör uppkommit.

Om Anterör säger somliga, att det är en käring, som har burit ihop stenarna i ett förkläde. Men när hon kom här nere vid sjön, så gick bandet sönder, och en del stenar föll ner i sjön, och därför är där ett rör på en ö. Hon hade burit stenarna ända från Öland, sa de. Gamla sa ju, att det var jättar, som hade byggt röret, och de var starka de.

Men jag kan inte tro på sådant gammalt prat. Något folk, som var så stort, att de kunde bära upp så stora stenar, kan jag aldrig tro, att det har funnits. Och så ligger ju de allra största stenarna ända uppe på toppen, och hur skulle de kunna få dem ända där upp. Nu för tiden vill de förklara det så, att det har uppkommit under

4703

istiden och att isen har tagit stenarna med sig, men det kan en ju nog förstå, att det är fel det också, för inte kan det komma så stora stenar med isen. Min tro är den, att röret har liggit där ända sedan världens begynnelse.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Smiland
S. Pore
Tissafjärva
16
1933

4703

Prof. Carlsson
v. a. Johansson
K. O. Eriksson
född 1850 i Tissafjärva

Trollen i Anterör.

Så sade de, att det bodde troll i Anterör. Och det va
de, som hade varit där. En här, som hette Jonasson, var
nere i röret. Han band ett långt rep om livet och kröp
ner i en gång i röret, och han kom så förakräckligt långt
in i röret. Där nere var det ett rum, och där var så
sandat och fint. De sade också, att det gick underjordiska
gångar, som trollen brukade gå i.

Folket här i gården brukade förr gå dit och låna
vad de behövde av trollen. Var det så, att de skulle
slakta, kunde de gå dit och be att få låna en kittel.
Då gick de dit på kvällen och bad att få låna, sedan
stog det där på morgonen, när de kom. Och när de hade

LUNDS UNIV
FOLKMINNES-
ARKIV

6

4703

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

använt den, var det att gå och ställa den utanför röret och tacka för lånet.

Men så var det en gång en bonde, som sade till sin dräng att han skulle gå och lämna tillbaka kittelen. Och då skulle det alltid ligga en korg och ett fläskastycke i kittelen till trollen. Men drängen tog och åt upp korven och slängde bort fläskastycket, och sen satte han sig och gjorde sina behov i kittelen. Men sen var det täfft för någon att få låna kittelen mer.

Och de sa, att om natten hade trollen gått och arbetat åt bonden på gården, när han skulle slå eller så. Men åt oss har de då aldrig arbetat, det har en nog fått känna på.

4703

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Anterör under krigstid.

De säger, att under sjuårskriget mellan Sverige och Danmark använde de Anterör till fästning, för det ligger ju precis vid gränsen. Och de säger också, att de då hade gömt en hop med pengar där, men ingen har då hittat några.